

A Fővárosi Ítéltábla dr. Borsos Tamás ügyvéd (Dr. Borsos Tamás Ügyvédi Iroda, **felperesi jogi képviselő címe**) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, a dr. Nagy József Gyula ügyvéd (**alperesi jogi képviselő címe**) által képviselt alperes neve(**alperes címe**) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. február 4. napján meghozott 21.P.20.418/2015/13. számú ítélete ellen a felperes részéről 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására 400.000 (Négyszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

felperes nevefelperes és társaival szemben a **J.** Járásbíróság előtt **ügyszámon** volt folyamatban büntetőeljárás. Felperes az eljárás tartama alatt szabadságvesztés büntetését töltötte, 2010. évben az alperesi intézetben volt elhelyezve. 2010. május 12. napján felperes kérte a nyomozati iratok megjelölt részeit másolatban a részére megküldeni. A bíróság a kért iratokat lemásolta, azokat a felperes részére 2010. június 26. napján postára adta. Alpereshez a postai küldemény 2010. július 28. napján megérkezett, a felperes részére történő kézbesítést azonban okirat nem dokumentálja. A felperes a járásbíróságon, a 2011. április 8. napján tartott tárgyaláson előadta, hogy alperes a kért fénymásolatokat nem adta át. A bíróság megkeresésére alperes 2011. július 7. napján a kézbesítési ívet azzal küldte meg, hogy a fogvatartott nem kívánta aláírni. A **J.** Járásbíróság 2011. július 13. napján megtartott tárgyaláson a felperes jelenlétében az eljárás iratait ismertette, majd 25. sorszám alatt meghozott ítéletével a felperes bűnösségét állapította meg társtettesként elkövetett lopás büntetében, ezért mint többszörös visszaesőt egy év hat hónap börtönben letöltendő szabadságvesztésre ítélte, felperest a közügyektől két évre eltiltotta, emellett felperessel szemben 142.400 forint vagyonekhozást alkalmazott. A **másodfokú bíróság** 2012. június 12. napján kelt **ítéletével** az elsőfokú bíróság ítéletét

megváltoztatta, a vagyonekbeírás összegét 141.730 forintban határozta meg, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

2013. évben a felperes ügyészszégi eljárást kezdeményezett. Sérelmezte, hogy 2011-ben csak 3-4 lap volt meg a másolt iratokból a nevelési anyagában. A ... Főügyészszég ... számú átiratában arról tájékoztatta a felperest, hogy a vizsgálat során nem sikerült kétséget kizáróan megállapítani, hogy alperes nem kézbesítette az iratokat, ügyészi intézkedésre így nincs mód.

Felperes a kártérítési igényét alperesnél előterjesztette, alperes a kártérítés iránti kérelmet 2014. augusztus 14. napján kelt **határozatával** elutasította.

A felperes keresetében alperest 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítésre kérte kötelezni. Előadta, hogy az iratok kézbesítésének elmaradásával sérült a védekezéshez való joga. Nem tudott megfelelően a tárgyalásra felkészülni. Ennek következtében szabtak ki rá magasabb büntetést. Hivatkozott az emberi méltósága sérelmére is. Perköltség iránti igénye volt. Előadta, hogy az alperes a kézbesítés elmaradásával megakadályozta abban, hogy felkészüljön a tárgyalásra. Álláspontja szerint kedvezőbb ítélet születhetett volna, ha az anyagból fel tud készülni.

Alperes a kereset elutasítását indítványozta, azt jogalapjában és összecszerűségben is vitatta.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 forint perköltséget. A per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 300.000 forint kereseti illetékről akként rendelkezett, hogy azt a felperes köteles az államnak megfizetni.

Rámutatott, hogy az 1979. évi 11. tvr. 35. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 13/1996. (XII.23.) IM rendelet 7. § (3) bekezdése alapján alperes a kártérítési eljárást lefolytatta, a kereset elbírálásának eljárási akadálya nem volt. A keresetet az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikke, az Alkotmány 57. § (1) és (3) bekezdése, a Ptk. 348. § (1) bekezdése, a Ptk. 75. § (1) bekezdése, 76. §, 84. § (1) bekezdése, illetve a 6/1996. (VII.12.) IM rendelet 85. § (1)-(2) bekezdése alapján bírálta el.

A rendelkezésre álló iratok alapján azt állapította meg, hogy a bírósági küldemény postai úton 2010. július 28. napján alpereshez megérkezett. Alperest terhelte a felperes részére érkezett levél átadásának igazolása, melyet alperes kézbesítési ívvel nem tudott igazolni. Alperes a bíróság megkeresésének hatására megkísérelte a felperes részére 2011. évben a nevelési anyagban fellelt iratok kézbesítését, felperes azonban az iratok mennyiségét kevésnek találta, azt nem vette át, a kézbesítési ívet 2011. évben nem írta alá. A tények egybevetésével a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes birtokába sem 2010-ben, sem 2011-ben nem kerültek az iratok. Ugyanakkor kifejtette, hogy a védekezéshez való jog nem minősül személyiségi jognak, ezért az ahhoz kapcsolt jogkövetkezmények sem alkalmazhatóak.

A védelemhez való jog az Alkotmány 57. § (3) bekezdésében szabályozott eljárási garancia, alkotmányos szinten a tisztességes eljáráshoz való jog része. A tisztességes eljáráshoz fűződő jog nem tekinthető személyiségi jognak, mivel a védendő érték nem közvetlenül az ember személyiségéből

fakad. A Kúria ... számú ügyben meghozott ítéletében foglaltak ismertetése mellett rámutatott, hogy ügyintézési késedelmek, vagy egyéb eljárási mulasztások többlettényállás megvalósulásának hiányában a személyiségi jog megsértése megállapítása alapjául nem szolgálhatnak. A védekezéshez fűződő jognak az adott büntetőeljárásban kell érvényesülnie, nem abszolút szerkezetű, az egyént nem mindenkiel szemben, hanem az adott eljárásban közhatalom gyakorlására feljogosított szervekkel szemben illeti meg. Mivel alperes az eljárásnak nem volt alanya, ezért felperes ezen az alapon alperessel szemben igényt nem érvényesíthet. Emellett rámutatott, hogy alperesi mulasztás az emberi méltóság sérelmével nem járt. A Kúria több eseti döntésében kifejtette, hogy ez csak abban az esetben valósulhat meg, ha többlettényállási elemet is igazol a felperes. Felperes olyan körülményt nem állított, hogy kifejezetten személye egyedi tulajdonságai miatt nem kapta volna meg a másolt iratokat. A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, a perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést. Ebben azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a kereseti kérelemnek adjon helyt, alperest pedig perköltségben marasztalja. Másodlagosan kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, az első fokon eljáró bíróságot a per újabb tárgyalására, újabb határozat hozatalára kötelezze.

A Ptk. 76. §, majd 84. § (1) bekezdésének felhívását követően kifejtette, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan alapjog, amely az emberi méltósághoz való jogból vezethető le, mindemellett szoros kapcsolatban áll az egyenlőséghez való jog egyes elemeiből eredő elvárásokkal. A tisztességes eljárás követelménye minden olyan eljárásra vonatkozik, amelyben valamely természetes vagy jogi személy az állam jogalkalmazói tevékenysége által érintett, illetve az állam által átruházott jogkört gyakorló szervezet eljárására. A büntetőeljárás sajátos garanciarendszere, különösen a terhelti jogok, a tisztességes eljárás összetevőinek tekintendők. A fentiek alapján a védelemhez való jog a fegyverek egyenlőségének elve, illetve a tisztességes eljárás követelményén belül elhelyezkedő alapjog. Ennek feltétele az, hogy az ügyben releváns adatokat a vád, illetve a terhelt és a védő ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhesse meg. Az Alkotmánybíróság megállapításai szerint a védelemhez való jog az összes olyan dokumentum birtoklására és szabad használatára kiterjed, amellyel a vád is rendelkezik. Mindemellett ezen alapjog a büntetőeljárás alá vont személy jogaiban és kötelezettségében realizálódik. A védelemhez való jog részjogosítványa a védekezésre való felkészüléshez szükséges idő biztosításához a szükséges iratok birtoklásához való jog. A fentiekre tekintettel megállapítható, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog, mint emberi méltósághoz kapcsolódó jogból levezethető alapjog személyiségi jog is, így az annak részét képező védekezéshez való jog szintén személyiségi jognak minősül.

A kártérítési felelősség tekintetében felhívta a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdését. Részletesen idézte a Be. 43. § (2) bekezdés c) pontját, az 1979. évi 11. tvr. 35. § (1) bekezdését, a 118. § a) pontját, továbbá a alperes neve Szervezeti és Működési Szabályzatának 3. b) pontját. Ezen jogszabályok megsértésével a felperes személyhez fűződő joga megsérült, büntető eljárási jogait nem gyakorolhatta. Állítása szerint a kár a

személyiségi jog megsértése. Mindemellett alperes közigazgatási jogkörben kárt okozott, melyre tekintettel az alperes keresetnek megfelelő marasztalását kérte.

Alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta. Előadta, hogy a felperes személyiségi jogait nem sértette, alperes vétkes, felróható magatartása miatt felperest kár nem érte.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a feleket a Pp. 3. § (3) bekezdésének megfelelően a bizonyítandó tényekről, a bizonyítás szabályairól és bizonyítás sikertelenségének következményeiről megfelelően tájékoztatta, a felek által felajánlott és a kereset elbírálása szempontjából releváns bizonyítást lefolytatta, beszerezte a J. Városi Bíróság előtt folyamatban volt ... számú büntető ügyének iratait, a ... Főügyészség Büntetés-végrehajtási Törvényességi Felügyeleti és Jogvédelmi Csoport **iratait**, a felperest személyesen meghallgatta. A rendelkezésre álló peradatok okszerű mérlegelését követően a tényállást helyesen állapította meg, a Fővárosi Ítéltábla annak indokaival is egyetértett. Az elsőfokú eljárás lényeges szabályait sem sértette, ezért a Pp. 252. § (2) illetve (3) bekezdés alkalmazására irányuló fellebbezési kérelem alaptalan.

A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy a felperes 2010. május 12. napján kelt, a bíróságra 2010. május 17. napján érkezett beadványában azt kérte, hogy a bíróság részére a nyomozati iratok 27-47., 49-51., 59-63., 67-71., 77-81., továbbá 29-45. oldalszám alatt lévő iratait kézbesítse, melyről a bíróság 2010. július 26. napján intézkedett. A rendelkezésre álló tértivevény tanúsága szerint az iratok alpereshez 2010. július 28. napján megérkeztek. Felperes a 2011. április 8. napján megtartott tárgyaláson sérelmezte, hogy a kért iratokat nem kapta meg. Az eljáró bíró ugyanezen napon ismertette a nyomozati iratok 29-45. oldalát, 47-55. oldalát, 85-89. oldalát, 67-71. oldalát. A 2011. július 13. napján megtartott tárgyaláson a bizonyítás eszközeül szolgáló rendőri jelentéseket, költségjegyzéket, szemle jegyzőkönyvét, bűnjeljegyzéket, szaktanácsadói nyilatkozatot, hivatalos feljegyzést, a vádlottak erkölcsi bizonyítványát ismertette, valamint a tárgyalás anyagává tett egyéb csatolt iratok tartalmának ismertetésére került sor. A tárgyalásokon jelen lévő felperes és kirendelt védője az iratok ismertetésére észrevételt nem tett.

Ugyan felperes ekként a büntetőeljárás anyagát teljes terjedelmében megismerhette, az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett arra, hogy az alperes az iratok felperes részére történő kézbesítését hitelt érdemlően nem igazolta, ekként nem lehet kétséget kizáróan megállapítani, hogy a 6/1996. (VII.12.) IM rendelet 85. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget tett, mely mulasztás egyben jogellenes. Mindez azonban alperes kártérítési felelősségének megállapításához nem elégséges, mert személyiségi jogi sérelmet felperesi állásponttal szemben nem eredményez az alábbi okokból.

Az Alkotmány 57. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az

ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el. A (3) bekezdés értelmében a büntetőeljárás alá vont személyeket az eljárás minden szakaszában megilleti a védelem joga.

A Ptk. 75. § (1) bekezdés szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 76. § szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti, vallási szabadság sérelme, a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

Az adott eljárás keretén belül, annak egyes szakaszaiban az alkotmányos alapjog érvényesülése érdekében a hatóságok kötelezettségeit a jogszabályok határozzák meg. Alperes a büntetőeljárás során az állam által felruházott nyomozati, vádemelési, igazságszolgáltatási kötelezettséggel nem rendelkezik, a védelemhez való jog biztosítása sem kötelezettsége, a 6/1996. (VII.12.) IM rendelet 85. § (1) és (2) bekezdésében foglalt kötelezettség elmulasztása ugyan jogellenes, azonban alperesi alapjogsértéssel nem jár, mert a felperesi védelem garantálása nem alperes kötelessége, hanem a büntetőeljárásban közhatalmi jogosítványokkal és kötelezettségekkel felruházott hatóság, ennek sérelmével járó mulasztások következményeit is ezen hatóságok vonják le.

A Ptk. 76. § a polgári jogi védelem alá helyezett személyiségi jogok körét nem tartalmazza kimerítően. Az, hogy mely alkotmány, illetve alaptörvény által garantált alapjog jelent egyben személyiségi jogot is, a Ptk. 75. § (1) bekezdés alapján dönthető el. A személyhez fűződő jogok alapvető jellemzője az abszolút szerkezet, azaz - jogszabályi korlátozás hiányában - minden embert és a Ptk. 75. § (2) bekezdés esetén jogi személyt is megillet, továbbá azt mindenki köteles tiszteletben tartani. Az Alkotmány által garantált tisztességes eljáráshoz fűződő jog, ezen belül a büntetőeljárás minden szakaszára kiterjedő védelemhez való jog azonban nem általános jelleggel mindenkire kiterjedően érvényesül, hanem jogosultja az eljárás alá vetett személy, kötelezettjei a bíróságok és a büntetőeljárás során a közhatalom gyakorlói. A jogviszony ekként relatív, eljárási alapjogként személyiségi jogok körébe nem tartozik, a Ptk. 84. § (1) bekezdésében foglalt jogkövetkezmény személyiségi jogi sérelem hiányában nem alkalmazható.

Az eljárás keretén belül maradó egyes szabálysértések - amennyiben az eljárási szabálysértések háttérében nem a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek állnak - az adott eljárás keretei között orvosolhatóak, személyiségi jogi szankciók akkor alkalmazhatóak, ha közvetlenül a személyiség elleni támadás valósul meg. Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a felperes ilyen, közvetlenül a személye ellen irányuló támadásra nem hivatkozott, alperes mulasztása ezért nem személyiségi jogi sérelem, a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt jogkövetkezmény ezért nem alkalmazható, erre eredményesen kereset sem alapítható. Személyiségi jogi sérelem hiányában nem vonható le az a felperes által fellebbezésben körülírt következtetés sem, hogy a személyiségi jogi sérelem egyben maga a kár.

A kézbesítés hiányossága, amennyiben az eljárási jogosítvány, a védekezéshez fűződő eljárási garancia csorbulásával jár, az adott büntetőeljárás keretei között orvosolható. A felperes **ítéletével** szemben előterjesztett fellebbezésében az iratok kézbesítésének hiányát sérelmezte. Ezen érvelést azonban a **másodfokú bíróság** nem találta alaposnak, felperes bűnösségét egyéb eljárási szabálysértések ellenére is megállapíthatónak ítélte.

Ezt meghaladóan a felperes fellebbezési érvelésével összefüggésben az ítéletábla arra mutat rá, hogy a nem vagyoni kárpótlásra való jogosultságot a Ptk. 339. és 349. § (1) bekezdése alapján is a jogellenes magatartás személyre gyakorolt hatása, azaz a személyiségi jogi sérelem alapozza meg, a felperes nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányuló keresete - a személyiséget ért sérelem hiányában - ezen a jogcímen sem lehet megalapozott.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítéletábla az elsőfokú bíróság érdemben és indokainál fogva is helytálló ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Felperes az eljárás során pervesztés, köteles ezért a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján az alperesnek a 32/2003. (VIII.22.) IM számú rendelet 3. § (5) bekezdése szerinti mértékű ügyvédi munkadíjat, továbbá az államnak a per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket megfizetni.

Budapest, 2016. szeptember 27.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. . Istenes Attila s.k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
Kovács Judit tisztviselő